

HERTOGPOST augustus 2017

Maandblad van de 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging

29^e jaargang nummer 7

Geachte leden,

Hierbij nodigen wij u uit voor de bijeenkomst op donderdag 31 augustus a. s. in zaal 1 van sociaal cultureel centrum 'De Helftheuvel', Helftheuvelpassage 115, 5224 AC te 's-Hertogenbosch. Aanvang 20.00 uur.

Agenda bijeenkomst 31 augustus 2017

1. Opening, verslag 22 juni j. l., ingekomen stukken en mededelingen

2. WILDE VEILING (reglement zie pag. 28)

3. Rondvraag

4. Sluiting

In deze Hertogpost o. m.:

- ❖ Jan Bax en zonen
- ❖ Albumblad: Gerard van der Hagen
- ❖ Type Veth: enkel- en meervoudige frankeringen afl. 1
- ❖ Filatelie voor doe-het-zelvers II
- ❖ Verzamel eens (wat) anders
- ❖ Postzegel of stukje papier?
- ❖ Ruimteprobleem opgelost

Een nieuw seizoen, een nieuw stempel. Symbolisch verbeeld met 's-Hertogenbosch 1, ingesteld op de datum van onze eerste leden-bijeenkomst na de zomervakantie, en nadat de Multilaterale alweer achter de rug is.

We wensen u toe dat dit nieuwe filatelistisch seizoen voor al onze leden weer veel moois gaat brengen.

VERSLAG VAN DE BIJENKOMST VAN 22 JUNI 2017

1. Opening: Om 20.00 uur precies ontvangen wij van de voorzitter een 'warm', welkom: letterlijk en figuurlijk. Het was een extreem warme dag vandaag. We tellen ruim 50 leden vanavond, ondanks of dankzij de bijzondere weersomstandigheden. We hebben de afmelding voor vanavond ontvangen van de heren van Os, Mekking, Nabbe, Ausems, van Nunen en van de dames Rath en Kraimaat. De voorzitter gaat vervolgens verder met de mededelingen: onze penningmeester Bruis Mekking verblijft momenteel in het ziekenhuis voor nader onderzoek. Onze voormalige veilingmeester, Daan van Os, heeft zich, zoals u wellicht al weet, niet verkiesbaar gesteld voor een verdere termijn en de voorzitter neemt voorlopig zelf deze taak op zich. Wendt u zich a. u. b. tot hem als het gaat over bijvoorbeeld in te leveren kavels. Wij gaan z. s. m. op zoek naar een goede vervanger voor Daan. Wilt u ons excuseren, bij voorbaat al, voor enig ongemak? Natuurlijk staan wij open voor elke vorm van ondersteuning.

Als u in oktober 2017 met ons (gratis) mee wil naar de Postex in Apeldoorn, dan kunt u zich daarvoor opgeven bij de secretaris. Wellicht gaan we dit jaar weer samen met onze zustervereniging uit Oosterhout. De eerstvolgende ledenbijeenkomst van onze vereniging is op donderdag 31 augustus a. s., maar daarvoor al hebben we ook nog van 25-27 augustus de Multilaterale 2017.

Op de bijeenkomst van Zoetelief van 6 augustus a. s. kunt u bieden op de daar gepresenteerde kavels van onze vereniging: een soort schriftelijke veiling dus. U vult een biedformulier in. En de kavel wordt dan gegund aan de hoogstbiedende, en is af te halen op de Multilaterale bij onze verenigingsstand. Het niet-verkochte gedeelte bieden wij vervolgens ter verkoop aan op de Multilaterale. Zodoende heeft u als verenigingslid de eerste keus, ofwel een voorkeursbehandeling. Houdt de website (vanaf half juli) in de gaten voor de complete veilinglijst. Bovendien gaat de Zoetelief bijeenkomst van 2 juli gewoon door.

**'s-Hertogenbossche Filatelistenvereniging opgericht 8 oktober 1930
Inschrijving Kamer van Koophandel Oost-Brabant, nummer 40216509**

**Secretaris René Kok, Jacq Perkstraat 45, 5242 GA Rosmalen
telefoon 073 – 523 04 79 E-mail: secretaris@hertogpost.nl**

**Redacteur Hertogpost Huber van Werkhoven: tel. 073 – 613 24 38
E-mail: redactie@hertogpost.nl**

**ING rek.nr. NL64 INGB 0001 0879 84
t. n. v. 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
de jaarcontributie bedraagt binnen Nederland € 35**

**Commissie Nalatenschappen E-mail: veiling@hertogpost.nl
Bibliothecaris tel. 073 – 642 30 64 E-mail: bibliotheek@hertogpost.nl
Website: www.hertogpost.nl E-mail: info@hertogpost.nl**

Het verslag van 18 mei wordt, onder dank aan de secretaris, ongewijzigd vastgesteld. De voorzitter vindt het vanaf deze plaats gepast, om nogmaals alle medewerkers van ons verenigingsblad Hertogpost te complimenteren met alweer zo'n bijzonder en gevarieerd nummer. Op de website kunt u het zelfs bewonderen in kleur. En zo gaan we na deze uitzonderlijk lange opening over tot

2. De lezing: van vanavond door de heer Cees Janssen, met als onderwerp 'Juliana en face', en wel de hoge waarden. Overigens spreekt de spreker van vanavond niet graag over een lezing... Noem het maar uiteenzetting of wellicht nog mooier: een bespiegeling. Natuurlijk moesten er na de regeringsperiode van Koningin Wilhelmina (tot 1948) nieuwe zegels verschijnen. We kennen allemaal de twee inhuldigingszegels van 10 en 20 cent. Maar ook verscheen er spoedig daarna een nieuwe serie zegels met een afbeelding van de nieuwe koningin, vergelijkbaar met die van koningin Wilhelmina. De spreker van vanavond neemt ons, in kort tijdsbestek, mee door de ontstaansgeschiedenis van de serie tussen 1 en 10 gulden. Hij wijst ons secuur op allerlei facetten binnen het proces van schets tot definitieve

vormgeving van deze prachtige zegels in de drukkerij van Johan Enschedé. Hij vertelt ons over vormgevers, kleurvarianten, diadeempjes, halskettingen en drukverschillen. Vanzelfsprekend uitvoerig toegelicht met prachtige beelden. De originelen van al deze proeven zijn terug te vinden in het Nationaal Archief in Den Haag. Een ieder heeft er in absolute stilte van genoten. Een welverdiend applaus met een traditioneel Brabants cadeautje was volkomen op zijn plaats. We zijn weer wat wijzer geworden. En we kijken alweer uit naar volgend jaar. Na 10 minuten vervolgden wij deze bijeenkomst met onze

3. Veiling: van 150 kavels. Alle hulptroepen staan gereed en de voorzitter, als veilingmeester, geeft het startsein met kavel nummer 1. Het gaat snel, maar wel overzichtelijk. Er wordt veel geboden en ik heb me laten vertellen, dat ruim 70% van de kavels vanavond naar een nieuwe eigenaar zijn verhuisd. Een mooie omzet, dankzij de af en toe hoog oplopende biedingen. Dat houdt het spannend. Tijdens de

4. Verloting: maken we weer zeven aanwezigen helemaal blij en zo kunnen we overgaan tot

5. De Rondvraag: van vanavond. Slechts één vraag over de komende schriftelijke veiling: de lijst zal rond half juli op de website te zien zijn.

6. Sluiting: net even na 21.30 uur: de voorzitter wenst iedereen wel thuis en een fijne vakantie.

René Kok, secretaris

RUIMTEPROBLEEM OPGELOST

Voor twee ruimteproblemen waar de vereniging mee kampte is een oplossing gevonden. Het ene probleem betreft de plaatsing van de bibliotheek van de vereniging. Het andere: waar laten we de voorraad, de kavels en de restanten van de veiling.

Voor de bibliotheek is er het plan om de hoeveelheid boeken en tijdschriften uit te dunnen. Maar ook daarna moet er plaats zijn voor een of twee boekenkasten. Voor de veiling is de opslag aan huis en het trap-op-trap-af sjouwen van volle bananendozen, eigenlijk niet meer te verlangen van een nieuwe directeur verkoping naar wie we op zoek zijn. Temeer omdat aan de vereniging onlangs nog eens de verkoop van twee zeer grote nalatenschappen is toevertrouwd.

Peter Teurlings heeft ons een heel mooie oplossing aangereikt. In zijn hoedanigheid als voorzitter van de Stichting Hertogpost heeft hij een kleine kantoorruimte gehuurd op de eerste verdieping van het kantorengebouw Helftheuvel 11. Deze is bereikbaar met een lift, er is een bemande receptie en ook is er beveiliging aanwezig. Daar kan hij

mooi de spullen kwijt van 'zijn' Stichting. Maar er blijft tevens ruimte over voor de verenigingsveiling, en in geval van nood voor de verenigingsbibliotheek. Er staat een mooie tafel en er kan koffie worden gezet, zodat bovendien in een klein groepje en onder aanvoering van de veilingmeester kan worden gewerkt aan het aanmaken van kavels en veilinglijsten.

Voor niets gaat de zon op. Maar voor het relatief zeer bescheiden bedrag van € 60,- per maand (incl. BTW) is de vereniging onderhuurder geworden, voorlopig voor de tijd van een jaar.

Voor de dekking van dit bedrag heeft het bestuur ervoor gekozen voor onze maandelijkse verkopingen een kavelgeld in te voeren ad 50 cent per kavel, te voldoen door de koper.

Het bestuur gaat er van uit dat voor deze stappen niet alleen begrip zal bestaan bij de leden, maar dat de oplossing van twee nijpende problemen zelfs met enthousiasme kan worden begroet.

René Kok, secretaris.

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT

De **volgende bijeenkomst** van de vereniging is op donderdag 28 september a. s. om 20 uur in scc De Helftheuvel. Zaal 1 is om 19 uur open.

De **volgende postzegelinstuif/ruilbeurs** van de vereniging is op zaterdag 9 september a. s. van 10 tot 12.30 uur in scc De Helftheuvel. U kunt de kavels inzien van de septemberveiling en niet-verkochte kavels van vorige verkopenings alsnog kopen.

De **volgende** Bossche Postzegelbeurs **Zoetelief** is op zondag 3 september van 9.30 tot 12.30 uur in de Maaspoorthal.

Op **zaterdag 21 oktober** a. s. kunnen de leden van onze vereniging **gratis met een speciale autobus naar de Postex** in Apeldoorn.

De bus vertrekt om 10.00 uur (9.30 uur verzamelen) bij het Sint-Janslyceum (Sweelinckplein 3, 5216 EG 's-Hertogenbosch).

De terugreis uit Apeldoorn vangt aan om 16.00 uur (15.30 uur verzamelen).

U kunt zich tot 1 september a. s. schriftelijk aanmelden bij de secretaris per post of via e-mail. De adresgegevens van de secretaris vindt u in het kader op pagina 2.

De reis en de entree zijn voor onze leden gratis.

Belangstellende niet-leden kunnen in principe ook mee in de bus, tegen betaling van € 10,-.

De 2^e **Ansichtkaarten & Poststukken Manifestatie** vindt plaats op zaterdag 16 september a. s. van 10 tot 17 uur in de Expo te Houten, Meidoornkade 24, 3992AE. Entree € 5,-.

-0-0-0-

OCTANTJE

Voor de afronding van mijn MUCHA COLLECTIE zoek ik nog van Tsjecho-Slowakije: BRIEFKAARTEN, KAARTBRIEVEN en andere POSTFORMULIEREN met ingedrukt HRADČANY zegel (Praagse burcht), bij voorkeur gebruikt zonder bijfranking uit de jaren 1918-1920.

Reacties graag aan Ko Deij, 073-6894123 of jokodey@kpnmail.nl.

'S-HERTOGENBOSCH = POSTZEGELMEKKA

Wanneer deze Hertogpost bij u in de bus valt staat letterlijk de Multilaterale Hertogpost 2017 voor de deur, het grootste postzegelevenement dat ooit is georganiseerd in de plaats van vestiging van onze vereniging.

Het is nauwelijks nog nodig u daarop opmerkzaam te maken, want de voorpubliciteit kan u nauwelijks zijn ontgaan. De organisatie wordt geleid door 'onze' Peter en Gidie Teurlings. En veel leden van de vereniging zetten zich in als vrijwilliger.

Het is nogal wat: zeven deelnemende landen, 230 topverzamelingen op ruim 1000 kaders, elf Europese postadministraties, talrijke handelaren en veilinghuizen enz. enz.

Hopelijk is er nog iets over van uw vakantiegeld. Want de persoonlijke postzegels met de 96 luchtboogbeelden van de Sint-Jan zijn nu compleet. Diverse postadministraties bieden bijzondere postzegels en gelegenheidsstempels aan. PostNL brengt een velletje uit met een zegel voor binnenlandse en een voor internationale post, met afbeeldingen van gebouwen en torens uit de zeven deelnemende landen. Ook verschijnt een postzegelvelletje met een Nederlandse en een Luxemburgse postzegel.

Brengt u in ieder geval ook een bezoek aan de stand van de vereniging zelf. Dat is gezellig en er liggen diverse aantrekkelijke kavels te koop. We hopen vanzelfsprekend van de gelegenheid gebruik te maken om een groot aantal nieuwe leden te kunnen inschrijven.

Graag tot ziens in de Maaspoorthal op 25, 26 en 27 augustus a. s.

FILATELIE VOOR DOE-HET-ZELVERS II

Eerherstel voor de tuimelaar

door Huber van Werkhoven

Per 1 juni 2017 heeft PostNL opnieuw een handstempel in gebruik genomen in al zijn plaatselijke vestigingen. Dit mede dankzij de inspanningen van Jan Cees van Duin, de voorzitter van de KNBF, nadat in de wereld van de filatelie fel protest was aangetekend tegen afschaffing van de dagtekenhandstempels per 31 december j. l. Het is opnieuw een zgn. zelfinktend tuimelstempel van het merk Colop. Zoveel mogelijk zijn de stempelapparaten die op 1 januari buiten gebruik werden gesteld en netjes waren ingeleverd, voorzien van nieuwe rubberen stempelplaatjes en naar de loketten in het land verspreid. De diameter is wat kleiner: 33 i. p. v. 37 mm, zodat ze nu iets minder een postzegel overlappen. Het stempel vermeldt PostNL, de datum en plaatsnaam. De straatnaam is vervallen. In plaats daarvan wordt de locatie van het stempel voortaan gekoppeld aan een volgnummer.

Nadat ik mij verzekerd had van een stempelafdruk van 's-Hertogenbosch en van Rosmalen met de datum van ingebruikneming, 1 juni 2017, begon het geleidelijk te kriebelen om opnieuw een stempelstrooptocht te gaan ondernemen. Net zoals een half jaar geleden rond de jaarwisseling met laatstedagafstempelingen. Cees Janssen wilde me graag aan een lijst helpen van alle postvestigingen in 's-Hertogenbosch en Rosmalen, met de bedoeling dat ik daarop de bijbehorende stempelafdrukken zou gaan verzamelen ten behoeve van zijn inventarisatie op de website van de Nederlandse Academie.

Zo gezegd, zo gedaan. Het zou een verrassende, af en toe zelfs avontuurlijke jacht worden. De eerste trofeeën werden vergaard op 3 en 6 juli. Bij de meeste loketten stonden de stempels gereed, vaak al ingesteld op de juiste datum. Bij drie pakketpunten kreeg ik echter te horen dat men geen nieuw stempel had ontvangen. Maar de grootste verrassing deed zich voor bij de Gamma in Rosmalen: daar gebruikte men het stempel 'Rotterdam 5'. Even later deed zich iets vergelijkbaars voor bij de Karwei aan de Bossche Helftheuvelweg: daar stempelden ze sinds enige tijd met 's-Gravenhage 15'. Niemand werd daar overigens warm of koud van (!)

Toen ik Cees Janssen vertelde over mijn belevenissen verzekerde hij me, op gezag van de persvertegenwoordiger van PostNL, dat alle vestigingen een nieuw stempel moeten hebben ontvangen, tenzij er met de verzending iets mis zou zijn gegaan. Dus nog maar eens proberen.

Officieel eerste dag van gebruik van het nieuwe tuimelstempel.

*Leegwaterlaan
oud en nieuw*

De wellicht unieke afdruk van het nieuwe stempel van de Plusmarkt te Empel.

Op mijn verzoek dook een jongedame bij de Jumbo aan de Pastoor van Thiellaan in Hintham in alle laden en kastjes achter haar balie. En zowaar, daar kwam een nog niet eerder geopende doos tevoren met het stempel 'Rosmalen 6'. De datum stond op 11 maart 2017, waarschijnlijk de datum van fabricage. Net zo bleek er in de winkel aan de Leeghwaterlaan, waar ik eerder in de maand bij wijze van spreken was afgescheept met een oud, compleet versleten stempel, nu ineens 's-Hertogenbosch 14' paraat.

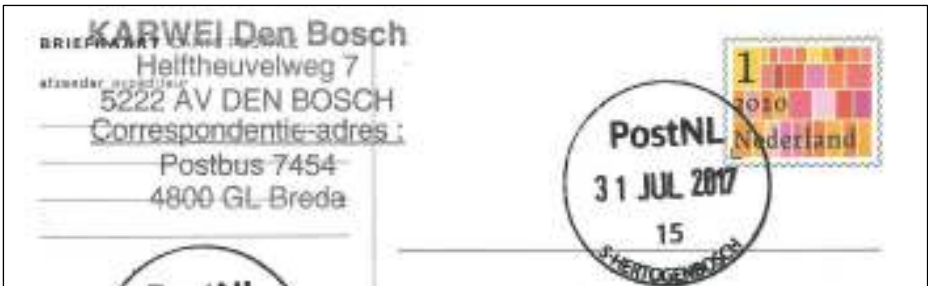
Maar bij de Emté aan de Hofvijver moest ik echt geloven dat ze alleen maar een oud stempel met straatnaamaanduiding hadden.

Ik kwam daar dus niet verder en riep ten einde raad de hulp in van Jan Hoogveld, een man die als stempeljager over een nog veel rijkere ervaring beschikt dan ik. Op een rustig moment legde hij zijn vraag op tafel bij een Emté-medewerkster en zei dat hij graag wilde helpen zoeken. Want hij wist immers precies hoe zo'n Colop-doos er uit ziet. Natuurlijk vond ze dat goed. En al gauw was het raak: 's-Hertogenbosch 17' zag het levenslicht met als datum dezelfde dag van fabricage: 11 maart 2017.

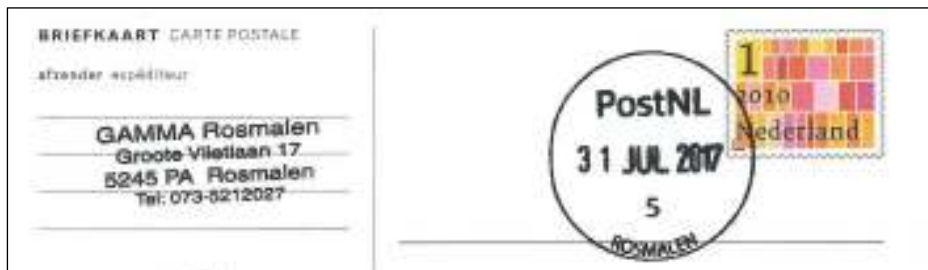
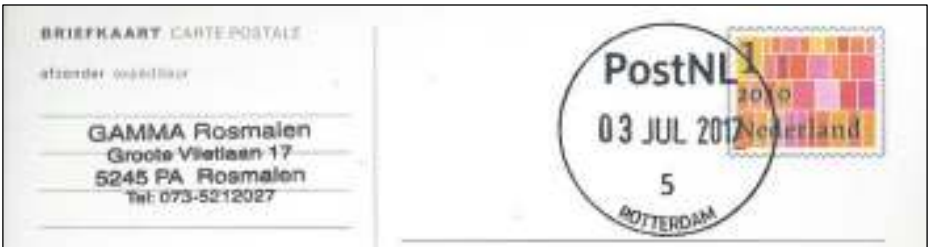
Resteerde nog een heel speciaal geval. Tweemaal bezocht ik de Pluswinkel aan de Brink in Empel, maar werd daar nogal onvriendelijk bejegend. Ik moest maar geloven dat ze hun oude stempel hadden ingeleverd, geen nieuw hadden ontvangen en trouwens niet wisten wat ze ermee zouden moeten doen als ze het wel hadden. In ieder geval zou ik er sowieso nooit een stempelafdruk kunnen krijgen, want dat was streng verboden. 'Dag meneer!'

Maar dan ken je Jan Hoogveld nog niet. Hoe hij het precies voor elkaar heeft gekregen zal ik hier niet navertellen. Maar nadat hij bij een Empelse schone al zijn vindingrijkheid, slimheid, mensenkennis en Bossche charme in het vuur had geworpen, kan ik u nu het resultaat van zijn verovering tonen: 's-Hertogenbosch 6', fabricagedatum 11 maart 2017. Jan, bedankt voor dit kostbare en wellicht unieke posthistorische document!

Op 11 juli kwam ik op de gedachte om nog weer eens op stap te gaan naar die twee bijzondere Zuid-Hollandse stempels die verdwaald waren in Noord-Brabant. Om eventuele sceptici in de toekomst te kunnen overtuigen dat er in 's-Hertogenbosch heus pakketten moeten zijn verzonden met een stempel 'Rotterdam 15' en in Rosmalen met 's-Gravenhage 5', zou ik nu vragen om naast dat poststempel het bijbehorende firmastempel te plaatsen. Ik kwam echter net te laat. Juist die dag waren ze teruggestuurd naar PostNL. Kennelijk had iemand beseft dat dit zo echt niet kon doorgaan. (Maar vanzelfsprekend

De twee stempels bij Karwei 's-Hertogenbosch.

De twee stempels bij Gamma Rosmalen.

was Jan Hoogveld al eerder op dezelfde gedachte gekomen. Hij beschikt inderdaad over de bewijsstukken.)

Op maandag 31 juli dacht ik: kom, ik waag het er op. Ze hebben nu bijna drie weken tijd gehad om de Gamma aan de Groote Vlietlaan en Karwei aan de Helftheuvelweg van de juiste stempels te voorzien. Op naar de Gamma, want die is niet zo ver bij mij vandaan. De dienstdoende baliemedewerker dacht echter dat ze nog steeds het Rotterdamse stempel gebruikten. Maar toen hij eens goed keek zag hij nu toch 'Rosmalen' staan. 'Bingo!', zei ik en ik mocht zelf het stempel 'Rosmalen 5' slaan alsmede het bijbehorende firmastempel.

Nu doorzetten. Ik was op de fiets gestapt om naar de Gamma te gaan, maar de Helftheuvelweg ligt helemaal aan de andere kant van Den Bosch en er stond een straffe westenwind. De tocht bracht een soort pelgrimagegevoel bij mij teweeg vanwege de extra inspanning. Want mijn fiets rijdt nog op menskracht, zonder ondersteuning van een elektromotor. Het doel was echter niet zoiets als een aflat, maar de voltooiing van de Bossche stempeljacht.

's-Hertogenbosch 15' stond inderdaad op mij te wachten: bestemming bereikt. Meteen terug naar huis, ditmaal met dezelfde westenwind in de rug. Mijn naaste medeverzamelaars kon ik nu tevreden stellen en dit verslag voor de Hertogpost afronden.

Blijft nog een vraag over: zouden de eigenlijke postvestigingen van 'Rotterdam 15' en 's-Gravenhage-5' van de weeromstuit misschien anderhalve maand hebben gestempeld met 'Rosmalen 5' en 's-Hertogenbosch 15'? Mochten ooit echt gebruikte poststukken met deze vier stempels uit deze periode opduiken, dan zullen het curiosa zijn van de eerste orde.

Het nieuwe en oude stempel van Emte 's-Hertogenbosch broederlijk tezamen.

TUIMELSTEMPELS GEMEENTE 'S-HERTOGENBOSCH PER 1 JUNI 2017

- 's-Hertogenbosch 1: Bupo, Ruwekampweg 6
- 's-Hertogenbosch 2: Van Dijk van Hees, Hinthamerstraat 131
- 's-Hertogenbosch 3: Boekhandel Maaspoort, Lokerenpassage 124-126
- 's-Hertogenbosch 4: Bruna, Helftheuvelpassage 58
- 's-Hertogenbosch 5: Bruna, Rompertpassage 18
- 's-Hertogenbosch 6: Plus, Brink 5 (Empel)
- 's-Hertogenbosch 7: Primera, Visstraat 37
- 's-Hertogenbosch 8: Primera, Pettelaarseweg 259D
- 's-Hertogenbosch 9: Primera, Rijnstraat 493A
- 's-Hertogenbosch 10: Gamma, Vogelstraat 20
- 's-Hertogenbosch 11: Supercoop, Buitenpepersdreef 353
- 's-Hertogenbosch 12: Coop, Kapelaan Koopmansplein 218
- 's-Hertogenbosch 13: Mettrop, Vughterstraat 15
- 's-Hertogenbosch 14: Passarelle, Leeghwaterlaan 131
- 's-Hertogenbosch 15: Karwei, Helftheuvelweg 7
- 's-Hertogenbosch 16: Plus, Dien van Hemertstraat 1 (Engelen)
- 's-Hertogenbosch 17: Emté, Hofvijver 2
- 's-Hertogenbosch 18: Jumbo, Pettelaarseweg 321

- Rosmalen 1: Bupo, Westeind 2
- Rosmalen 2: Albert Heijn, Molenhoekpassage 5
- Rosmalen 3: Albert Heijn, Groote Wielenlaan 385
- Rosmalen 4: Jumbo, Vreeburg 10-20
- Rosmalen 5: Gamma, Grote Vlietlaan 17
- Rosmalen 6: Jumbo, Pastoor van Thiellaan 16-22 (Hintham)
- Rosmalen 7: Karwei, De Groote Elst 42 (Hintham)
- Rosmalen 8: Primera, De Driesprong 19

Nuland 1: Albert Heijn, Kerkstraat 8

Vinkel 1: Coop, Brugstraat 4

GERARD van der HAGEN

**“PAP, WIJ GAAN DAT
TOCH NIET ERVEN?!”**

door René Kok

Vandaag ga ik op een rustige vakantieochtend naar het zonnige Vlijmen. Ik ga daar Gerard van der Hagen bezoeken. Een nog ‘jong’ lid van onze vereniging. Een vroege zestiger, nog niet zo lang lid van onze club en in alle opzichten vitaal en bruisend. Prachtig om steeds weer de diversiteit te kunnen ontdekken van allerlei soorten leden binnen onze vereniging. Gerard is een rasverzamelaar, met een grote voorliefde voor zijn huidige passie, de postzegels. De kinderen hebben er helemaal niets mee. Toch hoopt Gerard ze het een en ander mee te kunnen geven in de toekomst.

De onderwijsman

Als een rode draad loopt het begrip ‘onderwijs’ tot op de dag van vandaag dwars door zijn leven. Al voor zijn militaire dienst (toen nog 18 maanden!) startte hij in het onderwijs op de LEAO in Horn (bij Roermond). Ja, Gerard heeft Limburgse roots. Na zijn dienstplicht vervolgde hij voor een periode van 9 jaar zijn onderwijsloopbaan in Venlo op de LTS . Tot zijn 27^e levensjaar woonde hij in Heel. Rond 1980 vertrok hij, als jonge docent, naar de LTS in Venlo. ‘De oude garde daar met veel bevoegdheden’ dwong Gerard ten gevolge van een teruglopend leerlingenaantal tot een nieuwe oriëntatie. En dat was in meerdere opzichten een rigoureuze stap. Hij verhuisde vanuit Venlo naar Den Helder en koos daar voor de zgn. ‘Vrije School’, volgens de principes en filosofie van Rudolf Steiner. Naast een geografische, ook een inhoudelijke schok! Het werd dan ook volgens Gerard geen succes daar in het verre Noorden. Er heerste een andere cultuur en een andere mentaliteit dan in het Zuiden. In 1990 kon Gerard

zijn geluk niet op toen hij aan de slag mocht gaan in Den Bosch op de Imam Albogari basisschool: hij kreeg groep 8 toebedeeld. Uiteindelijk hoopt hij over een paar jaar deze indrukwekkende onderwijscarrière af te sluiten op de Internationale Schakel Klas, waar hij nu werkzaam is, ook hier in Den Bosch. Daar werkt hij met (vluchtelingen) kinderen uit allerlei landen. ‘Een prachtbaan’, zo zegt hij dat zelf. Hij voelt zich tussen deze kinderen als een vis in het water. Ze komen uit Syrië en Noord-Afrika, maar ook uit Polen. De kinderen hebben allemaal hun eigen levensgeschiedenis. Als iemand over korte tijd van een verdiend pensioen mag gaan genieten, dan is dat Gerard wel. En dan krijgt hij ook nog veel meer tijd voor zijn

Postzegels

Als klein jongetje werd al de basis gelegd voor zijn verzamelpassie. Zijn eerste verzamelproject bestond uit postzegels: in een klein schriftje allerlei postzegels ‘goed vastplakken met die witte lijm uit een potje met zo’n kwastje er bij.’ Het bleef toentertijd niet alleen bij postzegels verzamelen; hij ging ook over op autoplaatjes, dozen vol met allerlei informatiemateriaal van autodealers uit het land. Trots laat hij mij zeer antieke schriftjes zien met lucifermerken: filmsterren, molens en treintjes. En natuurlijk kwamen er ook de sigarenbandjes. Samen met zijn echtgenote struinde hij allerlei rommelmarkten af op zoek naar de grote vondsten. Totdat hij in 2011 bij een van zijn broers een postzegelstockboek in zijn handen kreeg. De vonk sloeg over: Gerard wilde zich gaan specialiseren op één verzamelgebied, en dat werd tot op de dag van vandaag het verzamelen van postzegels. Zijn interesse hiervoor werd mede

gewekt door zijn innerlijke drang om veel kennis op te doen. Hij ervaart dat bij uitstek in zijn passie voor de postzegels. Hij besloot lid te worden van onze vereniging en heeft zo zijn vaste plekje 'aan de tafel bij Gidie.' Hij heeft nog (bijna) geen verenigingsavond overgeslagen. Natuurlijk stel ik vragen over zijn favoriete landen: het zijn er heel veel, maar de noodzaak voor specialisatie komt er wel aan. Hij noemt allereerst Rusland/de Sovjet-Unie en de omringende, al of niet bezette landen. Denk bij dit laatste bijvoorbeeld aan Litouwen. Maar ook Turkije, het Duitse Rijk, Amerika en Colombia (het geboorteland van zijn kinderen) genieten zijn bijzondere belangstelling. 'Met sommige andere landen heb ik dan weer helemaal niets.' Desgevraagd noemt hij dan India, Joegoslavië of het naoorlogse Indonesië. Dat laatste is opvallend, want hij is wel geïnteresseerd in de geschiedenis van het huidige Indonesië. Dat zou wel eens te maken kunnen hebben met zijn onderwijsachtergrond, en met zijn vader, die na de Tweede Wereldoorlog daar een paar jaar heeft moeten vechten tegen Soekarno en zijn nationalisten.

Andere bezigheden?

Vanuit de Mulo in Thorn kwam de liefde voor het kunstschilderen op zijn pad. Zijn moeder vond dat Gerard er meer dan gemiddeld talent voor had. Iedere maand ontving hij met de post de beroemde cursus 'Famous Artists School.' Wie kent het niet? Iedere maand 'huiswerk' opsturen en commentaar terugontvangen. Vanuit het ouderlijk huis ontwikkelde zich naast de creatieve ook een sportieve kant: er werd (op behoorlijk niveau) in het gezin Van der Hagen gevolleybald en gevoetbald. De enige zus ging handballen. Nee, verveeld hebben ze zich nooit daar in het verre Limburg. En zo mag ik op het eind van onze ontmoeting een kijkje nemen in het 'heilige der heiligen', de hobbykamer van Gerard. Een geweldige belevenis, met nog jaren werk voor de boeg. En ten slotte voegt Gerard daar dan nog bescheiden aan toe: 'Ik heb het wel van te voren nog een beetje opgeruimd.' Nu snap ik ook meteen de opmerking van de kinderen boven aan dit interview!

Ik verlaat het mooie Vlijmen in opgewekte stemming. Ik mocht vandaag weer een bijzonder lid van onze vereniging wat beter leren kennen. Wellicht kan het bestuur in de toekomst nog wel een beroep op hem doen.... Zijn enthousiasme en positieve instelling komen elke vereniging goed van pas.

POSTZEGEL OF STUKJE PAPIER?

door Daan van Os

Wanneer is een stukje papier een zeldzame postzegel en heeft het een hoge verzamelwaarde? Als de zegel aan alle echtheidskenmerken voldoet gaan we ervan uit dat het een echte zegel is. Voor het kennen van die echtheidskenmerken is de catalogus een bron van informatie. Klopt de afbeelding en komt de tanding overeen? Zeker bij de zeldzame zegels is het de moeite waard om dit te controleren.

Een van de zeldzame Nederlandse zegels is hier afgebeeld. Een zegel van 10 gulden met een afbeelding van Koningin Wilhelmina. In de speciale catalogus van de NVPH is dit nummer 101. De hoogste waarde van de serie jubileumzegels uitgegeven ter herdenking van 100 jaar onafhankelijkheid in 1913. Het ontwerp is van K.P.C. de Bazel. En de kopergravure van Prof. J.J. Aarts. Deze zegels zijn gedrukt bij Johan Enschedé & Zonen. Deze serie is geldig voor gebruik tot 31 december 1937. Al deze kenmerken zijn fijn om te weten maar lastig te controleren. Wat wel vrij eenvoudig is te controleren, is de tanding. Volgens de NVPH catalogus is de 10 gulden alleen uitgegeven met een lijntanding van 11½.

Het exemplaar dat hier afgebeeld is, heeft een tanding van 10½ en is dus geen echte postzegel. Het is een nadruk wat heel duidelijk blijkt uit de tekst op de achterzijde. Deze nadruk is uitgegeven ter gelegenheid van het 4-jarig bestaan van postzegelhandel W. v.d. Bijl in Utrecht. Postzegelhandel Wim van der Bijl is opgericht in 1975. De nadrukken zijn dus in 1979 gemaakt en waarschijnlijk gebruikt als reclamemateriaal voor de winkel in de Servetstraat 2 in Utrecht. Op dat adres zit nu een coffeeshop. De postzegelhandel zit tegenwoordig 140 meter verderop in de Zadelstraat op nummer 43. Wim van der Bijl verkoopt daar nog steeds postzegels. Wil je eens in de winkel kijken zonder van huis te gaan, kijk dan op internet op: <http://www.utrechttoer.nl/panoramas/w/w-van-der-bijl>

JAN BAX EN ZONEN

door Huber van Werkhoven

De naam Jan Bax is al te vinden op een grafzerk uit 1552 in de Sint-Janskathedraal. Van 1900 tot 1910 was ene Jan Bax prins carnaval in 's-Hertogenbosch, de eerste die als Prins Amadeiro III per trein in Oeteldonk arriveerde (afb. 1). En heden ten dage is er nog een Jan Bax in Den Bosch werkzaam als woningmakelaar.

Afb. 1: De prinsenvoerwagen met Amadeiro III in de carnavalsoptocht van 26 februari 1900. Deze Jan Bax was een kleinzoon van de gelijknamige schrijver van de brief die hierna aan de orde komt. (coll. Stadsarchief)

De aanleiding dit te vermelden is dat ik onlangs een brief cadeau kreeg uit 1863 die weer een andere Jan Bax heeft geschreven die leefde van 1794 tot 1866. De briefschrijver plaatste in het briefpapier een droogstempel 'J. BAX / VUGHT & S HERTOGENBOSCH' (afb. 2).

Afb. 2: Droogstempel van J. Bax / Vught & s Hertogenbosch.

Want hij woonde in Vught aan de Taalstraat nr. 15 en was werkzaam in Den Bosch. Daar kocht hij in 1841 de ronde stenen molen op Bastion Oranje. Tot 1715 was deze korenmolen de enige molen van de stad. Begin 19^e eeuw deed hij een tijd dienst als volmolen, dat wil zeggen voor de bereiding van laken stoffen. Omstreeks 1830 werd hij ingericht als oliemolen. In 1848 plaatste Jan

Afb. 3: Gezicht vanaf de kruittoren voor de Judasbrug aan de Hekellaan in zuidelijke richting, met op de voorgrond de Grootte Hekel en op de achtergrond Bastion Oranje met het molencomplex van Bax. (Foto 1868, coll. Stadsarchief)

Bax, zeer ondernemend en vooruitstrevend, een stoomwerktuig in een nieuwe aanbouw bij de molen (afb. 3). Hoewel de vesting 's-Hertogenbosch pas in 1874 zou worden opgeheven, waarna de ontmanteling van allerlei vestingwerken kon beginnen, werd 25 jaar tevoren de militaire betekenis van Bastion Oranje blijkbaar niet meer van zo groot belang geacht dat er niet mocht worden gebouwd. De stoommachine van Bax maakte de windaandrijving van de molen overbodig. En daarom kon de molen worden ontdaan van zijn kap en wieken (afb. 4). Jan Bax fabriceerde er zowel olie als meel. Na zijn dood brachten z'n zonen de molen in 1884 in de verkoop. Een jaar later werden de molen en de bijbehorende gebouwen gesloopt. Tegelijk kocht de gemeente de grond waar het complex had gestaan en legde er een parkje aan. En zo kennen we Bastion Oranje ook tegenwoordig nog als een plantsoen waar het op een mooie dag of avond heerlijk toeven is.

Jan Bax schreef de brief op 24 oktober 1863. Hij postte hem in Vught in het hulppostkantoor dat toen was ondergebracht in het pand op de hoek van de Kerkstaat/Dorpstraat (het kantoornaamstempel is moeilijk leesbaar omdat het aankomststempel van Maastricht er overheen is geplaatst: afb. 5). De brief ging eerst naar het postkantoor van 's-Hertogenbosch (stempel 25.10) ten huize van

Afb. 4: Gebouwen behorend bij de oliemolen van fa. J. Bax en Zonen. V.l.n.r. woonhuis en kantoor, bergplaats, schoorsteen met stoomketelgebouw, smidshaard, meelkamer en meelmachinegebouw. De personen voor de gebouwen zijn mogelijk de firmanten Aart, Adriaan en Gerrit Bax. (Foto ca. 1875, coll. Stadsarchief)

Afb. 5: Kantoornaamstempel Vught en aankomststempel Maastricht 26.10.1863.

postdirecteur H.A. Cremers in Huis de Zijde Spek aan de Hoge Steenweg, en vervolgens met de postrit naar Maastricht, waar hij arriveerde op 26 oktober. De geadresseerde, 'de Heer G.F. Becker, Grossier etc. te Maastricht', moest, zoals nog vaak gebruikelijk in die periode, het porto ad 10 cent betalen (afb. 6). Bax bevestigt in zijn brief de ontvangst van ledige fusten. En van de gelegenheid maakt hij gebruik om te vragen of hij een zending raap- en patentolie kan versturen ten behoeve van de wintervoorraad van Becker, die handelt in koloniale waren in een winkel aan de Rechtstraat in Maastricht (afb. 7). Als prijs stelt hij voor 'de Vliegende Amsterdamsche koers van de gehele maand November dooreengeslagen, te noteren'. Bax tekent als 'Ued. Dienaar & Vriend'.

Afb. 6: Voorzijde van de brief.

Natuurlijk werd ik nu ook nieuwsgierig naar deze Limburgse vriend G.F. Becker. Een goede aanleiding voor 'een dagje Maastricht', waar ik op zoek ging in de bibliotheek van het Centre Céramique en in het archief van het Regionaal Historisch Centrum Limburg. De ontvangst aldaar was bijzonder vriendelijk en behulpzaam. G.F. Becker bleek, uit wat ik aantrof in deze twee instellingen, het prototype geweest te zijn van een vooraanstaande, welgestelde en goed-katholieke Maastrichtenaar. In het Liber Amicorum Edm. Delhougne (Roermond, 1982) vond ik een artikel met de beschrijving van de leden van de Maastrichtse gemeenteraad van 1851. Tot die raad behoorde Gerardus Franciscus Becker (1793-1865). Hij was geboren in Wyck-Maastricht, was koopman en gros en en detail in koloniale waren, koffiebrander, 1^e voorzitter van de gemeente Spaarbank Maastricht en kerkmeester van de Sint Martinuskerk te Wyck. Hij was gehuwd met Marie Petronille Hustinx. Men had mij al verteld dat de leden van de familie Hustinx tot de belangrijkste Maastrichtse notabelen behoorden. In het archief van het Regionaal Historisch Centrum Limburg kreeg ik de Memorie van Successie ter inzage van Marie Petronille, die stierf in 1861. Daarin was vastgelegd dat zij haar erfgenamen een groot aantal huizen en landerijen naliet in meerdere Limburgse gemeenten. Na haar dood in 1861 trouwde Becker met haar zuster, de weduwe Marie Isabelle Hustinx. Uit zijn eerste huwelijk kreeg Becker vier zonen en drie dochters. Twee zonen werden priester, beide pater jezuïet. Een derde zoon volgde zijn

vader op in de zaak, maar ging al op 30-jarige leeftijd rentenieren in 'de Burcht' te Heer. De vierde zoon werd leerlooier, raadslid en kapitein der Schutterij. Als Pauselijk Zouaaf streed hij in Italië tegen de troepen van Garibaldi voor het behoud van de Kerkelijke Staat.

Conclusie: zo'n eenvoudig uitzierend briefje kan leiden tot een aardig inkijkje in de handel en wandel in de Brabantse en Limburgse hoofdsteden rond het midden van de negentiende eeuw.

Afb. 7: Het pand Rechtstraat 104 te Wyck/Maastricht waarin de winkel van G.F. Becker was gevestigd. Het is een smal maar zeer diep pand op de hoek van de Kaleminkstraat. Aan de achterkant is de kade van de Maas. Onder de winkelpui bevindt zich nog steeds een groot luik waardoor de vaten en zakken konden worden gelost. Thans is er een juwelier gevestigd.

Met dank aan Ruud Verberne.

NIEUWE EMISSIES

25 augustus: **Multilaterale Hertogpost 2017:** velletje met 2 verschillende postzegels à € 2,11

11 september: **Mode II Viktor&Rolf:** velletje met 10 verschillende postzegels à € 7,80

Architectuur van de wederopbouw: velletje met 10 verschillende postzegels à € 7,80

-o-o-o-

OCTANTJE

Al meerdere jaren zoek ik naar poststukken met een datum van afstempeling

die gelegen is tussen 15 juli 1945 en 1 januari 1947. Het is het tijdvak dat de zegel NVPH 443 (Herrijzend Nederland) geldig was voor frankering. Ik zoek nog vele stukken, maar vooral als ze zijn gefrankeerd met de zegel Herrijzend Nederland. Voor nadere informatie kunt u mij berichten via mijn email-adres: cwm.v.tilborg@gmail.com.

Ik zal u snel antwoorden of ik uw poststuk in mijn verzameling kan opnemen. Het is ook mogelijk dat ik u een

lijst toestuur met de data waarvan ik nog een poststuk zoek, inclusief een goede omschrijving.

Aanvulling op artikel *Ridder Jan Schouten, Hertogpost juni 2017*

Voordat rekenmeesters onder u reageren op mijn artikel: het lijkt mij inderdaad zeer aannemelijk dat de vouwbrief op 17 februari 1843 is gepost, een paar weken of maanden nadat Jan Schouten Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw was geworden. Deze datum valt binnen de door mij beschreven gebruiksperiodes van beide stempels. Als schrijver zou ik als excuus kunnen aanvoeren dat de Kanselarij der Nederlandse Orden mij kort voor het inleveren van de kopij de datum van het Koninklijk Besluit (8 oktober 1842) doorgaf. Marten Tilstra, 16 juni 2017.

TYPE VETH: ENKEL- EN MEERVOUDIGE FRANKERINGEN

afl. 1

door Adam van der Linden

Het ontwerp door Jan Pieter Veth, 1924.

In 1924 aanschouwde de eerste postzegel met de beeltenis van Koningin Wilhelmina type VETH, ontworpen door Professor Jan Veth, het levenslicht. De serie van drie, van 10, 15 en 35 cent, werd verkocht tijdens de Internationale Postzegeltentoonstelling te 's-Gravenhage die gehouden werd van 6 tot 17 september 1924. Iedere toegangskaart gaf recht op de aankoop van twee series. Al op 16 september 1924 was de gehele oplage van 60.000 series uitverkocht. (Zie ook het Stuk van de Maand op pag. 32.)

Tussen 1924 en 1926 werd de uitgifte van Koningin Wilhelmina type VETH gevolgd door een serie van 14 postzegels zonder watermerk. Deze serie (zonder de 35 cent) werd in 1925 tevens met tweezijdige roltanding (onder en boven) uitgevoerd. In 1926-1927 werd de serie zonder watermerk voortgezet met de hogere waarden van 1, 2½ en 5 gulden.

Een nieuwe reeks van 22 postzegels met watermerk verscheen in de periode van 1926 tot en met 1939.

In de jaren 1926 tot 1930 werden voorts drie emissies van deze reeks (met watermerk) uitgevoerd met tweezijdige roltanding, vierzijdige roltanding en tweezijdige hoekroltanding.

Einde der geldigheid van alle genoemde emissies: 31 maart 1944.

De komende tijd krijgt u in Hertogpost poststukken te zien met verschillende enkel- en meervoudige frankeringen van de in Nederland uitgegeven VETH-postzegels. Binnen **dezelfde frankering** zullen **verschillende tarieven** worden getoond; bijvoorbeeld de 5 cent gebruikt voor drukwerk buitenland, als briefkaart of lokale brief enz. Bovendien wordt aandacht geschonken aan speciale afstempelingen en zakelijke bedrukking zoals firmanaam en firmalogo 's. Bij de getoonde poststukken wordt geen onderscheid gemaakt tussen de postzegels zonder of met watermerk.

Bepalend voor de keuze in hoeverre er sprake is van enkel- of meervoudige frankeringen, is hoe het poststuk er uitzag bij de verzending/frankering door de posteries. Later aangebrachte portzegels, spoorwegzegels en buitenlandse port- en postzegels spelen daarbij derhalve geen rol.

Van een aantal waarden, bijvoorbeeld 21 cent, zijn meervoudige frankeringen niet mogelijk.

Zelfportret van Jan Pieter Veth (1864-1925).

Geraadpleegde literatuur

W.S. da Costa, *Binnenlandse en Internationale Posttarieven 1850-1990*, 1990

H. Buitenkamp en E. Müller, *Catalogus Postzegels op brief*, 1992/1993

L. Goldhoorn, *Van een halve cent tot één gulden vijf en zeventig*, 1979

H. Buitenkamp, *Pakketpost en pakketposttarieven van Nederland naar het buitenland en naar onze (voormalige) overzeese gebiedsdelen 1882-1970*, 1992

Laren (Noord-Holl.), 14 februari 1928. Brief naar Crailoo, een buurtschap nabij Laren. Tarief: brief tot 20 gr. 7½ cent van 1.7.1927 tot 1.11.1929. **Op 1 februari 1928 was (opnieuw) het lokaal port van 5 cent ingevoerd.** Het geplakte etiket 'GEEN LOCAALPORT' werd gedurende 2 weken op het postkantoor geplakt vanwege de vaak onoverzichtelijke grenzen tussen de bestelkringen. **Tijdens een 'gedoogperiode' van 2 weken werd geen verhoogd (straf)port geheven.**

Maasdijk, 27 februari 1928. Briefje naar Maassluis, een aangrenzende gemeente. Als lokaal port (5 cent) gefrankeerd. Belast met het dubbele van het tekort van 2½ cent. **Geen gedoogperiode meer! Zie uitleg bij bovenstaande brief.**

's Gravenhage, 12 januari 1932. Lokaal verzonden briefkaart. Tarief: 3 cent van 1.2.1928 tot 1.8.1936; echter gefrankeerd met 5 cent. De kaart is 'ambtshalve aangetekend' omdat 'Aanteekenen' is getypt.

Als een poststuk in de postbus was gegooid met deze aantekening, of men vermoedde geld of geldswaarden, werd het poststuk ambtshalve aangetekend. Tussen 1.4.1892 en 1.9.1932 bedroeg het ambtshalve aantekenenrecht driemaal het normale aantekenenrecht, in dit geval driemaal 15 cent = 45 cent.

Amsterdam CS, 22 november 1937. Lokale brief. Lokaal brieftarief tot 20 gr. 3 cent. Gefrankeerd als interlokale brief, 5 cent. 'Porte Timbre' met reclames.

's-Gravenhage, 24 november 1936. Dienstkaart met een nabetaaling van 5 cent voor een door de PTT bijgefrankeerde brief naar Genua. Deze 'service' bedoelde de frankering in eigen land te houden i. p. v. verhoogd port in het buitenland te laten heffen. De postzegel is uit een automaat, met kort gesneden onderste tandjes.

Schaars exemplaar uit het Museum van Communicatie in Den Haag.

's-Gravenhage, 23 november 1936. Voorzijde van de kaart met heen/terug adres.

Ieder lid van de vereniging kan kavels aanbieden voor de Wilde Veiling.

- De aanbieder koopt ad 25 cent per kavel twee identieke nummerstickers.
- De aanbieder dient zelf bij te houden welke van zijn of haar kavels zijn verkocht.
- De inzet van de kavels is 50 cent. Per bod is de verhoging eveneens 50 cent.
- Er wordt geen provisie berekend.
- De aanbieder houdt zijn kavels bij zich totdat hij aanwijzing krijgt waar hij zijn kavels ter inzage kan inleveren.
- De veiling gaat in blokken van tenminste 100 kavels.
- Het aantal kavels is maximaal 500.
- Elke aanbieder kan per blok van 100 kavels ten hoogste 25 kavels inbrengen.
- Gedurende de pauzes tussen de blokken kunnen de kavels van het nieuwe blok worden bezichtigd.
- Nadat alle blokken zijn geveild,
 - rekenen kopers de gekochte kavels af en halen deze op
 - halen aanbieders de niet verkochte kavels weer op tegen inlevering van de betreffende nummersticker
 - wordt afgerekend met de aanbieders.
- Kavels kunnen alleen worden ingeleverd tijdens de avondbijeenkomst zelf.
- In alle gevallen waarin dit reglement niet voorziet beslist de veilingmeester.

Dringend verzoek aan de verkopers de kavels in te leveren vóór 19.30 uur, zodat op tijd en met opgeruimde tafels de verkoop kan beginnen.

***DE VERKOOP VAN NUMMERSTICKERS ZAL
DAAROM STOPPEN OM 19.30 UUR.***

N.B. Bij het bekijken van Kavels s. v. p. pincet gebruiken.

VERZAMEL EENS (WAT) ANDERS

Een opwekking mede n a. v. het voorwoord van Peter Teurlings
in het Jaarboekje 2016

door Frank Molenaar

De hieronder afgebeelde enveloppe kocht ik op de veiling van 11 maart 2017 van de Studiegroep Zwitserland. De filatelistische betekenis is bijna nihil. De rode *Helvetia-Brustbild*, 2^e editie 1909, Zumstein nr. 120, heeft een gigantisch grote oplage, te weten 590 miljoen oftewel meer dan een half miljard.

Alleen de oplage van de 10 c groen *Tell-Brustbild* uit 1921 is, voor zover ik kon nagaan, nog groter. Die is namelijk meer dan een miljard. Wil men derhalve de zegel op brief vertonen, dan zullen er ongetwijfeld vele andere prachtig geïllustreerde enveloppen te vinden zijn.

Ook het stempel THAYNGEN is niets bijzonders.

De firma

Wat mij trof was echter, naast het prachtige plaatje met de heer die een verlustigde blik werpt op zijn drie bordjes soep, het feit dat het ging om een firma, wier producten ook in Nederland in hoog aanzien stonden, de firma Knorr. Men gaat zich dan afvragen hoe oud is deze firma en waar was zij

gevestigd. Het blijkt dan dat er reeds op 5 oktober 1838 een onderneming CH. Knorr, *Mühlenfabrikate* (grondstoffen die gemalen werden) werd gesticht in Heilbronn, Duitsland. De Zwitserse geschiedenis dateert van 1907, toen daar een filiaal werd gevestigd in een niet meer in gebruik zijnde schoenfabriek, hetgeen de oorsprong was voor de fabriek in het Zwitserse Thayngen (kanton Schaffhausen).

Dit wordt dan meteen de eerste opwekking:

Ga eens een bedrijf, firma, fabrikant of hoe u het noemen wil verzamelen. Bovendien zijn er bedrijven, die hun bekendheid ontlenen aan het feit dat de firma (Italiaans voor naam) in Nederland een vestiging heeft. Denk aan HERO. Uiteraard moet de reclame dan wel voorkomen op poststukken.

Onze redacteur stelde voor dit ook te doen met KNORR en voegde een perfin van Knorr toe ter illustratie. Het betreft inderdaad een zegel met stempel THAYNGEN.

Een tweede opwekking is:

Ga eens een kanton verzamelen en zorg ervoor dat het klein is, zodat je volledigheid kan benaderen. Daarvan is Schaffhausen een mooi voorbeeld. Ga maar eens in een opgave van postkantoren (Poststellen) na hoe vaak u de aanduiding SH tegenkomt. Ik deed het in de *Poststellenchronik Schweiz* van Karl Gebert en deed een ontdekking. Er blijkt een gehucht Altdorf, aanvankelijk Altorf te zijn. Voor een vroegere Uri-verzamelaar, zoals ik, een verrassing. Ik kende tot nu toe alleen maar Altdorf in Uri.

Maar er is nog een derde opwekking: verzamel eens een stempelgroep. Het stempel THAYNGEN is zonder tijdvermelding. Het vermeldt alleen dag, maand en jaar. Nu verzamel ik van dit soort stempels drie groepen, te weten

1. Met fleurons, in het Duits omschreven als '*seitliche Verzierungen*', in het Nederlands bekend als 'takjes'.
2. Met vermelding van de *Postkreis* in Romeinse cijfers in het onderste segment, in een dubbelring-stempel.
3. Met vermelding van de *Postkreis* in Romeinse cijfers in het onderste segment in een stempel met open datumbalk, waarbij de segmenten bij wijze van spreken los zijn.

Niet door mij verzameld is het type, waarvan Thayngen een voorbeeld is, het type I, maar dan zonder fleurons. Het zou mooi zijn als daar een liefhebber voor was. Het grote voordeel is dat men dan zijn ervaringen uit kan ruilen. Ik wil er wel op wijzen dat dit stempel veel ouder is dan de drie door mij verzamelde stempels. Het gaat namelijk terug tot ver in de eervorige eeuw.

Ik zou het zeer op prijs stellen reacties te ontvangen op mijn opwekkingen, al is het alleen maar om nadere inlichtingen te vragen.

*Dit is een vereenvoudigde versie van het artikel dat werd gepubliceerd in het blad Jungfraupost (49ste jaargang nr. 2) van de Studiegroep Zwitserland.
Aan het einde van het jaar neemt Frank Molenaar afscheid van onze vereniging om persoonlijke reden.*

-o-o-o-

Pzh West Brabant

*Prins Bernhardstraat 13
4793 CT Fijnaart*

*Tel.nr. 0168-462641
E-mail: pzhwestbrabant@home.nl*

**RUIME SORTERING POSTZEGELS VAN VEEL EUROPESE LANDEN
(o. a. gespecialiseerd in Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk)
OOK EEN UITGEBREIDE STOCK VAN O. A. AUSTRALIË**

Op de donderdagse verenigingsavonden ben ik altijd aanwezig.
Indien u geïnteresseerd bent in een bepaald gebied kunt u mij dit laten weten.
Ik breng dan het gevraagde voor u mee.
Ook altijd een ruime keuze in 5-centsboeken. Tevens behandeling van mancolijsten.
